

FoU-progressionssporet i den nye læreruddannelse

Oplæg på læreruddannelseskonference

Bo Nielson og Tom Steffensen på vegne af udviklingsgruppen
9. marts 2023

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE

Formål med oplæg

- Give et bud på **hvordan** FoU-progressionssporet kan **implementeres** i ny LU

Ønske om **gensidig inspiration** til det lokale arbejde

- FoU-sporet **bidrager både strukturelt og indholdsmæssigt til en bedre LU:**
Sammenhæng, kvalificering af lærerfaglige kompetencer og akademiske kvalifikationer på BA-niveau
- Det handler **således ikke om** forskningsfaglighed og akademisering som et mål i sig selv!

To virkemidler: **Integration i fag** og **understøttende tiltag** bl.a. som erstatning for BA1

Studerende undervises i **forskningskvalificeret indhold i fagene og lærerfagligt relevante forskningsmetoder** af LU's mest erfarne FoU-eksperter

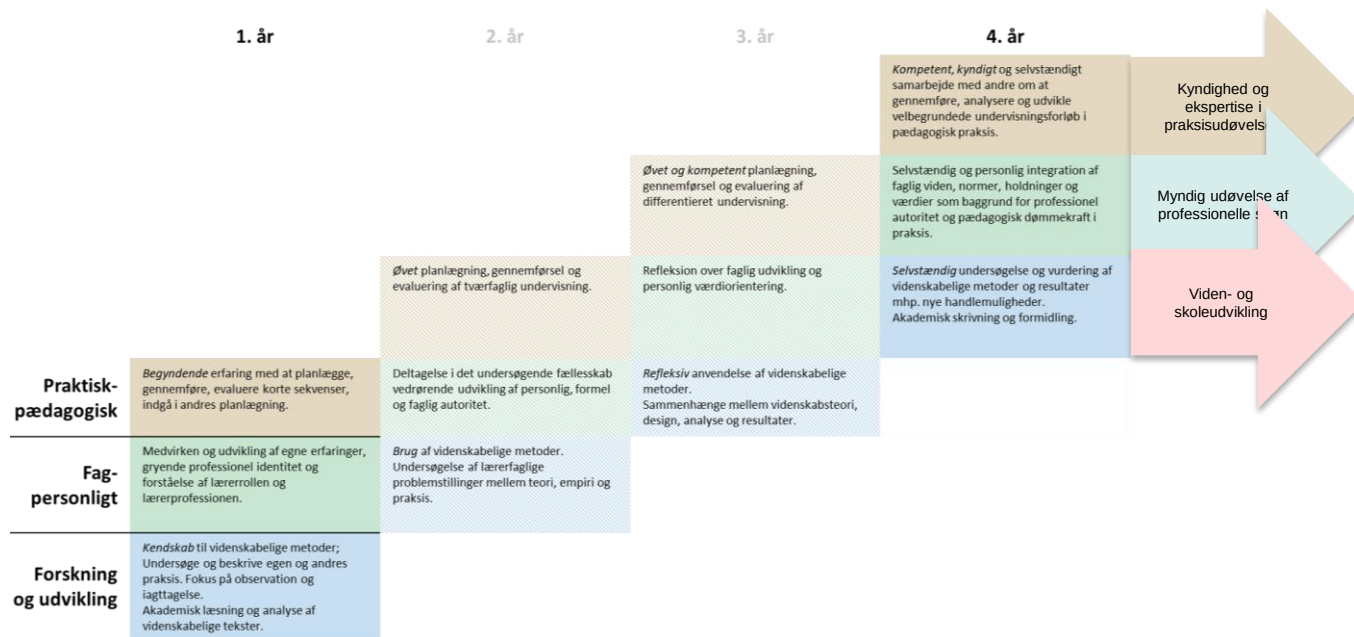
Det kommer vi ind på...

- Beskrivelse af FoU-sporet i den **lokale studieordning** (fællesdel + fagbeskrivelser)
- **Understøttende FoU-tiltag** på alle år
- **Muligheder og benspænd** i strukturen for ny LU, når man skal tænke et **sammenhængende FoU-bånd uden BA1**.

Præmis: FoU-sporet skal grundlæggende to ting:

- *Sikre **sammenhæng mellem FoU og LU** (forskning og udvikling til gavn for læreruddannelsen)*
- ***Afløse det gamle BA1** (dvs. sikre progression i arbejdet med **de studerendes undersøgelseskompetencer** fra førsteårsprøven frem mod BA-opgaven)*

Forsknings- og udviklingssporet

Formål med FoU-sporet

Formålet med læreruddannelsens forsknings- og udviklingsspor er **at ruste den studerende til at kunne arbejde undersøgende og problemløsende i skolens foranderlige praksis på et vidensbaseret grundlag samt udvikle sig professionelt og fagligt**. Centralt står den studerendes **udvikling af kompetencer** til at kunne;

- a) **undersøge og reflektere** over egen og andres **praksis**
- b) **tilegne sig, forholde sig kritisk til og anvende ny viden** om (læreres) professionsudøvelse samt
- c) **formidle** egne professionsfaglige iagttagelser og analyser i **akademisk form** som grundlag for at foretage **velbegrundede pædagogiske valg** og udvikle **pædagogisk handlekompetence** i praksis og
- d) **videreuddanne sig**.

En progression inden for tre FoU-domæner

Læreruddannelsen bygger på **praksisnær forsknings- og udviklingsviden** inden for de relevante fagområder, som uddannelsen retter sig mod. Det betyder, at alle undervisningsfag og grundfagligheden gennem undervisningens form og indhold skal **indtænke og integrere mål fra FoU-progressionssporet**, som er beskrevet med **trinmål for hver årgang** i oversigten nedenfor. Trinmålene er opdelt i tre **FoU-domæner**, som vi præsenterer først:

1. *Identifikation og afgrænsning af en lærerfaglig problemstilling*
2. *Anvendelse af videnskabelig metode til praksisnær forskning og*
3. *Akademisk læsning og skrivning.*

Identifikation og afgrænsning af en lærerfaglig problemstilling

Den studerendes evne til at **afgrænse og formulere en** relevant lærerfaglig problemstilling skal ses i tæt sammenhæng med den metodiske progression og den integrerede praktik..

På 1. år skal den studerende i forbindelse med den integrerede praktik og førsteårsopgaven udvikle forståelse af, **hvad en lærerfaglig problemstilling er**, og hvordan **dimensioner** fra 1. undervisningsfag og grundfagligheden kan integreres.

På 4. år skal den studerende mere selvstændigt kunne **afgrænse og formulere** en aktuel og relevant problemstilling som afsæt for sit arbejde med BA-projektet.

Anvendelse af videnskabelig metode til praksisnær forskning

Arbejdet med den studerendes forståelse og anvendelse af videnskabelige metode og teori til praksisnær og professionsrettet forskning indgår i en **progression fra 1. til 4. år** og knyttes for så vidt muligt til **den studerendes empiriske arbejde i den integrerede praktik**. Hvert år har vi valgt en **fordybelsesmetode**, der skal have særlig opmærksomhed i undervisningen:

- observationsmetoder (1. år),
- interviewmetoder (2. år),
- kvantitative metoder (3. år) og
- dokumentanalyse (4. år).

Akademisk læse- og skriveudvikling

Udviklingen af den studerendes akademiske læse- og skrivekompetence tilrettelægges i en progression fra 1. til 4. år, der sikrer, at den studerende kan honorere de krav, der stilles til sproglig formidling, akademisk argumentation og referencebrug i uddannelsens fag samt mundtlige og skriftlige opgaver og prøver, herunder i bachelorprojektet.

Læreruddannelsens referencestandard i alle fag er APA.

Den studerende skal støttes i at læse, forstå og anvende forskningslitteratur i en progression gennem uddannelsen fra introduktionsniveau på 1. år, hvor den studerendes læsning skal stilladseres, frem mod mere selvstændig litteratursøgning og læsning på 4. år.

Introduktion til engelsksproget forskningslitteratur har særligt fokus på 3. år.

Brugen af forskningslitteratur skal ses i sammenhæng med arbejdet med fælles faggrundlag og vejledende litteraturlister.

FoU-progression fra 1. til 4. år

For hvert år formuleres trinmål inden for domænerne:

1. *Identifikation og afgrænsning af en lærerfaglig problemstilling*
2. *Anvendelse af videnskabelig metode til praksisnær forskning og*
3. *Akademisk læsning og skrivning.*

Trinmål, 1. år

Målet er, at den studerende kan:

- identificere relevante lærerfaglige problemstillinger fra første undervisningsfag og de pædagogiske fag på baggrund af observationer fra uddannelsesskolen og tilegnet viden om undervisning og elevers læring.
- iagttage tegn på elevers læring og deltagelse i undervisningen med grundlæggende observationsmetoder.
- observere og reflektere over dimensioner af lærerrollen.
- demonstrere begyndende kendskab til og anvendelse af videnskabelige metoder og teorier til analyse af og refleksion over en lærerfaglig problemstilling.
- analysere empiri fra uddannelsesskolen med fagenes grundlæggende metoder og begreber.
- anvende studieteknik til akademisk læsning og skrivning.
- læse og anvende forskningslitteratur på introduktionsniveau med støtte og vejledning (fortrinsvis national litteratur)
- formidle lærerfaglige iagttagelser og refleksioner i både mundtlig og skriftlig form med støtte og vejledning.
- anvende referencer og kildehenvisninger korrekt.
- anvende og navigere i uddannelsens fagbibliotek.

Trinmål, 2. år

Målet er, at den studerende kan:

- identificere og reflektere over aktuelle lærerfaglige problemstillinger på uddannelsesskolen og i skolens og fagenes faglige fora.
- planlægge og gennemføre interview med elever og lærere med afsæt i en eller flere lærerfaglige problemstillinger.
- analysere empiri fra uddannelsesskolen med reflekteret brug af teoretiske begreber fra fagene.
- arbejde undersøgende og vidensbaseret med planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning af kortere undervisningssekvenser.
- formidle lærerfaglige analyser og refleksioner i både mundtlig og skriftlig form.
- læse og anvende forskningslitteratur med støtte og vejledning.

Trinmål, 3. år

Målet er, at den studerende kan:

- identificere, reflektere over og fagligt diskutere aktuelle lærerfaglige problemstillinger i mundtlig og skriftlig form.
- anvende og forholde sig kritisk til kvantitative metoder og forskningsresultater.
- demonstrere begyndende videnskabsteoretisk forståelse for kvalitative og kvantitative metoder og deres anvendelsesmuligheder
- argumentere for valg af undersøgelsesmetode(r).
- analysere empiri fra uddannelsesskolen med reflekteret brug af en valgt analysestrategi.
- selvstændigt opsøge ny viden i fagenes nationale og internationale forskningslitteratur.
- læse og anvende forskningslitteratur, herunder på engelsk med støtte

Trinmål, 4. år

Målet er, at den studerende kan:

- planlægge og gennemføre en mindre selvstændig undersøgelse af en lærerfaglig problemstilling.
- argumentere for valg af undersøgelsesmetode(r) set i forhold til en lærerfaglig problemstilling.
- diskutere udviklingsmuligheder for fagets og skolens praksis.
- reflektere videnskabsteoretisk over sammenhængen mellem praksis, teori, metode og handleperspektiver.
- forholde sig analytisk, kritisk og reflekteret til skolens styredokumenter.
- danne sig overblik over, udvælge og anvende relevant national og international forskningslitteratur.
- analysere empiri fra uddannelsesskolen med brug af begrundede analysestrategier.
- formulere længere skriftlig tekst, der opfylder de grundlæggende akademiske normer for argumentation, systematik og metodisk gennemsigtighed.

Konsekvens for studieordningsarbejdet

FoU-områdets formål og trinmål, som beskrevet ovenfor, kommer til at **fremgå af KP-studieordningens generelle del.**

Alle fag er **forpligtet på at integrere mål fra de tre FoU-domæner i fagbeskrivelsen.**

Hvis faget er placeret over flere år, skal **FoU-målene kunne aflæses i fagets progression.**

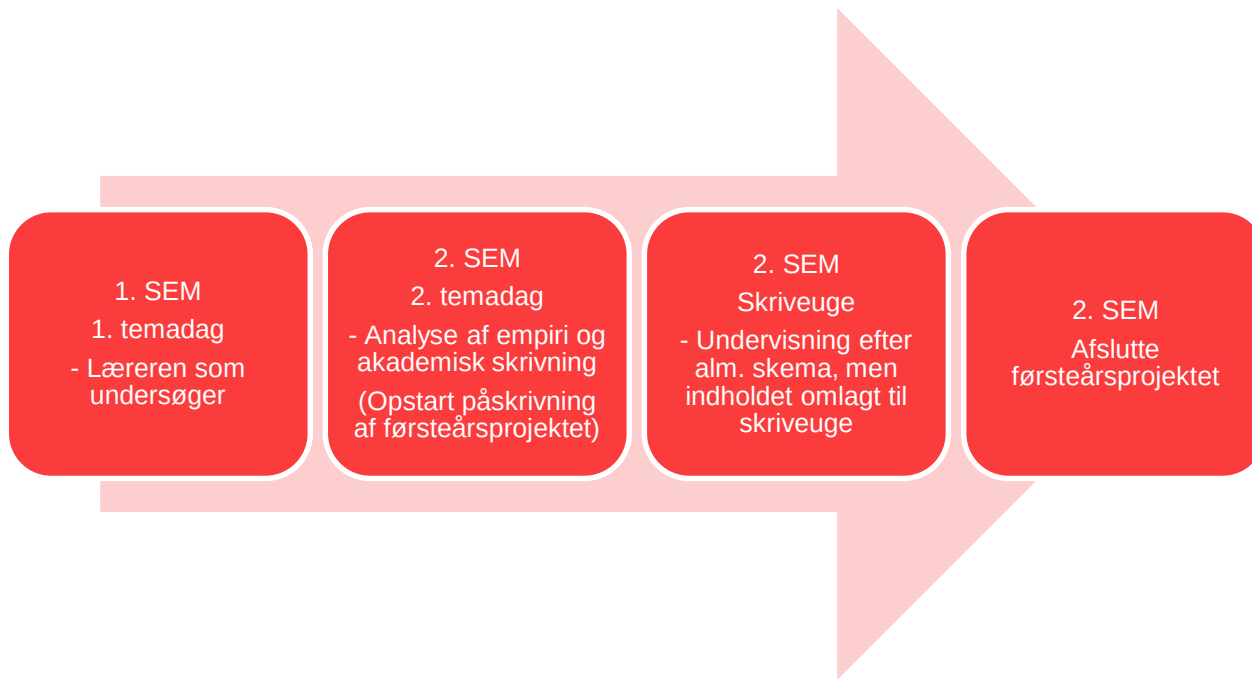
Understøttende tiltag

FoU-sporet **ligger i fagene**. Det er fagenes undervisere, der underviser i FoU-sporet. For at støtte undervisningen, sammenhængen på tværs af fag og mellem læreruddannelsen og FoU etableres derudover **en række tværgående tiltag, som skal støtte undervisningen på de enkelte årgange:**

	1. år	2. år**	3. år	4. år
Identifikation og afgrænsning af en lærerfaglig problemstilling	- FoU-temadag 1 og 2 - videovejledninger til de studerende***		- FoU-forelæsning	- FoU-forelæsning
Anvendelse af videnskabelig metode til praksisnær forskning	- FoU-temadag 1 og 2 - videovejledninger om fx observationsmetoder til de studerende	- dialogisk forsknings-formidling - videovejledninger om fx interviewmetode til de studerende	- dialogisk forsknings-formidling - FoU-forelæsning (forskningsmetode, videnskabsteori mv.) - Forelæsning om kvantitativ metode	- FoU-forelæsninger (metode, videnskabsteori, mv.) - FoU-forelæsning om dokumentanalyse
Akademisk læsning og skrivning.	- Videovejledninger om bl.a. referencebrug (APA) til de studerende - Biblioteks-introduktion - skrivecenterstøtte til førsteårsopgaven		- Forelæsning om søgning v. biblioteket	- Forelæsning om udvidet søgning v. biblioteket - skrivecenterstøtte til bachelorprojektet

FoU-temadage, 1. år

1. temadag: *læreren som undersøger*

Placering: én dag på 1. semester, fx i uge 43

Hvem: 400 studerende, alle undervisere på første årgang,

Centrale mål:

- identificere relevante lærerfaglige problemstillinger fra første undervisningsfag og de pædagogiske fag på baggrund af observationer fra uddannelsesskolen og tilegnet viden om undervisning og elevers læring.
- iagttage tegn på elevers læring og deltagelse i undervisningen med grundlæggende observationsmetoder.
- observere og reflektere over dimensioner af lærerrollen.

Første temadag fungerer som introduktion til det undersøgende arbejde med observation og empiri i den integrerede praktik samt KPs FoU-spor. Temadagen består af

- fællesforelæsning i det store auditorium: at observere i klasserummet
- to tonede forelæsninger i det lille auditorium ift. fx dansk/mat.
- laboratorie- og øvelsesundervisning på hold (tonet ift. undervisningsfag 1/stamhold)

2. temadag: *analyse af empiri og akademisk formidling*

Placering: én mandag på 2. semester som optakt til skriveuge om førsteårsprojektet, fx i maj

Hvem: 400 studerende, alle undervisere på første årgang,

Centrale mål:

- demonstrere begyndende kendskab til og anvendelse af videnskabelige metoder og teorier til analyse af og refleksion over en lærerfaglig problemstilling.
- analysere empiri fra uddannelsesskolen med fagenes grundlæggende metoder og begreber.
- anvende studieteknik til akademisk læsning og skrivning.

Anden temadag placeres en mandag som introduktion til en uges fortsat arbejde med førsteårsprojektet. Skemaet omlægges kun på selve temadagen. På de resterende dage følger de studerende deres almindelige skema, hvor deres undervisere fra 1. undervisningsfag og grundfagligheden holder oplæg og vejleder med henblik på at understøtte de studerendes arbejde med og skrivning af førsteårsopgaven.

Dialogisk forskningsformidling, 2. og 3. år

Tiltaget går i korte træk ud på, at underviserne kan booke et gæsteoplæg med en FoU-aktiv kollega.

Gennem tiltaget kommer de studerende i dialog med projekt- og/eller forskningsaktive medlemmer af KPs FoU-miljø og får lejlighed til at læse original forskningslitteratur.

Strukturelt er tiltaget baseret på KPs forskningsprogrammer.

Formål

- At kvalificere sammenhænge mellem FoU og læreruddannelsen.
- At skabe et rum, hvor de studerende kan komme i dialog med undervisere, der forsker.
- At holdets underviser og studerende får øget viden om forsknings- og udviklingsresultater samt processer.
- At koble til den progression holdet er i gang med ved at holdets underviser er til stede sammen med forskningsaktiv kollega.

Bud på forelæsninger for 3. årgang

Temaer og rækkefølge	Begrundelse
Læremiddelsanalyse (fokus på både analoge og digitale læremidler i fagene)	• En understøttelse af analytiske kompetencer ind i de tre fag og forud for Almen didaktik og bachelorprojekt. • Introducerer de studerende til læremiddelsanalyse, som en tilgang der kan anvendes i bachelorprojektet.
Internationale og nationale kvantitative undersøgelsers betydning for fagene i det danske skolesystem	• Understøtter årets fokusmetode • Skaber grundlag for at forstå relevansen af at forstå kvantitativ metode • Åbner fagligheden op for sammenhænge mellem makro-, meso- og mikroniveau.
Kvantitativ metode og spørgeskemaer	• Understøtter årets fokusmetode • Åbner fagligheden op for, hvad kvantitativ metode kan bruges til, og hvor den kommer til kort - i egne og andres empiriske undersøgelser.
Systematisk litteratursøgning	• Introducerer de studerende til relevante databaser, som kan bruges i de tre undervisningsfag • Kvalificere de studerendes litteratursøgning i bachelorprojektet.

Bud på forelæsningsfor 4. årgang

Temaer og rækkefølge	Begrundelse
Kom godt i gang med bachelorprojekt, undersøgelsesdesigns og produktion af din empiri	• Introducere til bachelorprojektet som selvstændig afslutning på studiet, som peger frem mod professionen. • En hjælp til at påbegynde planlægning af de studerendes projektforløb • Åbne empiribegrebet for de studerendes, valg af metoder
Dokumentanalyse og arbejde med styredokumenter	• Understøtter årets fokusmetode • Åbner lærerfagligheden for sammenhænge mellem makro-, meso- og mikroniveau.
Hvordan kvalificerer jeg min analyse og hvilken betydning har mit projektsyn?	• Da de studerende formentlig i gang med deres projekt, er der ikke tale om introduktion til analyse, men eksemplariske bud på, hvordan den kan kvalificeres. • Et fokus på projektsyn skal åbne de studerendes blik for flere muligheder for disponere projektet.
Formidlingskompetence og mundtlighed i bachelorprojektet	• De studerende har nu afleveret deres projekt og er optaget af den mundtlige prøve. • Formidlingskompetencen, her forstået som et repertoire af mundtlige handlinger, indgår i målbeskrivelsen for faget, men er ofte underbelyst.

Opsummering

- FoU-sporet har oplagte ophæng på 1., 4. og til dels 2. år. med gode muligheder for progression
- 3. år er en udfordring, særligt ift. ansvar for kvantitativ metode
- FoU-mål skal integreres i de enkelte fags fagbeskrivelser, men de tværgående tiltag bliver den bærende struktur. Pt. er vores bud:
  - FoU-temadage, førsteårsprøven (1. år)
  - Dialogisk forskningsformidling (2. og 3. år)
  - Forelæsninger (3. og 4. år)

Andre tiltag: E-læringsressourcer

Hertil kommer bibliotekets tilbud

Diskussion

- Hvordan ser I mulighederne for at etablere et sammenhængende FoU-spor i ny LU?
- Hvilke strukturelle ophæng har I valgt?
- Hvordan arbejder I med FoU-sporet i fagbeskrivelserne?
- Hvordan arbejder I med understøttende tiltag? (forelæsninger, temadage mv.)

Strukturmodellene

Model	1	2	3	4	
UV -fag / STORT FAG	20	20	10		120
UV -fag / LILLE FAG 1		20	15		
UV -fag / LILLE FAG 2			20	15	
DSA	5				65
AD & PÆD	10			10	
PÆD PSYK & SPEPÆD	10	10			
LIVS	5		5	10	
Bachelor				10	10
Praktik	10	10	10	10	40
Obl. kurser				5	5